

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2021/946

z dnia 3 czerwca 2021 r.

w sprawie wspólnego unijnego zestawu narzędzi na potrzeby skoordynowanego podejścia do europejskich ram tożsamości cyfrowej

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W ciągu zaledwie roku pandemia COVID-19 spowodowała radykalną zmianę roli i znaczenia transformacji cyfrowej w naszych społeczeństwach i gospodarkach oraz spowodowała przyspieszenie tego procesu. W odpowiedzi na rosnącą cyfryzację usług znacznie wzrosło zapotrzebowanie użytkowników i przedsiębiorstw na środki identyfikacji i uwierzytelniania w internecie, a także na cyfrową wymianę informacji dotyczących tożsamości, atrybutów lub kwalifikacji w bezpieczny sposób i przy wysokim poziomie ochrony danych.
- (2) Celem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 ⁽¹⁾ („rozporządzenie eIDAS”) jest umożliwienie transgranicznego uznawania urzędowych środków identyfikacji elektronicznej („eID”) na potrzeby dostępu do usług publicznych oraz ustanowienie unijnego rynku uznawanych transgranicznie usług zaufanych o takim samym statusie prawnym jak tradycyjne równoważne procesy oparte na dokumentach papierowych.
- (3) W konkluzjach z dnia 1–2 października 2020 r. Rada Europejska wezwała Komisję do przedstawienia wniosku w sprawie opracowania ogólnounijnych ram bezpiecznej publicznej identyfikacji elektronicznej, w tym interoperacyjnych podpisów cyfrowych, aby zapewnić ludziom kontrolę nad ich danymi i tożsamością online oraz umożliwić dostęp do publicznych, prywatnych i transgranicznych usług cyfrowych.
- (4) Komunikat Komisji „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie” ⁽²⁾ wyznacza cel, zgodnie z którym do 2030 r. Unia i jej obywatele powinni móc korzystać z wprowadzonej na szeroką skalę zaufanej, kontrolowanej przez użytkownika tożsamości, dzięki której każdy użytkownik będzie mógł kontrolować swoje własne kontakty i obecność online.
- (5) Komisja przyjęła wniosek mający na celu zmianę rozporządzenia eIDAS ⁽³⁾. Proponuje się w nim europejskie ramy tożsamości cyfrowej mające zapewnić użytkownikom osobiste portfele cyfrowe, które użytkownicy tworzyliby samodzielnie, które umożliwiłyby im bezpieczny i łatwy dostęp do różnych usług, zarówno publicznych, jak i prywatnych, i nad którymi mieliby pełną kontrolę. Ponadto wprowadza się w nim nową kwalifikowaną usługę zaufania służącą poświadczaniu atrybutów dotyczących informacji związanych z tożsamością, takich jak adresy, wiek, płeć, stan cywilny, skład rodziny, obywatelstwo, wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz tytuły, licencje, inne zezwolenia oraz dane dotyczące płatności, które można oferować, którymi można się dzielić i którymi można się wymieniać transgranicznie, w sposób w pełni bezpieczny i zapewniający pełną ochronę danych, oraz które wywołują skutki prawne w wymiarze transgranicznym.
- (6) Biorąc pod uwagę przyspieszenie cyfryzacji, państwa członkowskie wdrożyły lub opracowują krajowe systemy identyfikacji elektronicznej, w tym portfele cyfrowe i krajowe ramy zaufania w celu integracji atrybutów i danych uwierzytelniających. Inne rozwiązania są przygotowywane lub są w trakcie wdrażania przez podmioty sektora prywatnego.
- (7) Rozwój rozbieżnych rozwiązań krajowych prowadzi do fragmentacji i pozbawia obywateli i przedsiębiorstwa korzyści płynących z jednolitego rynku, ponieważ nie mogą korzystać z bezpiecznych, wygodnych i jednolitych systemów identyfikacji w całej Unii, aby uzyskać dostęp zarówno do usług publicznych, jak i do usług prywatnych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73).

⁽²⁾ COM(2021) 118 final.

⁽³⁾ COM(2021) 281 final.

- (8) Aby wspierać konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw, dostawcy usług internetowych powinni móc polegać na rozwiązaniach dotyczących tożsamości cyfrowej uznawanych w całej Unii, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym zostały wydane, a tym samym czerpać korzyści ze zharmonizowanego europejskiego podejścia do zaufania, bezpieczeństwa i interoperacyjności. Użytkownicy i usługodawcy powinni mieć możliwość korzystania z elektronicznych poświadczeń atrybutów ważnych w całej Unii i posiadających w całej Unii taką samą wartość prawną.
- (9) Aby uniknąć rozdrobnienia i barier wynikających z rozbieżnych norm oraz aby zapewnić skoordynowany proces mający na celu wyeliminowanie zagrożeń dla wdrożenia przyszłych europejskich ram tożsamości cyfrowej, potrzebne są ramy bliskiej i zorganizowanej współpracy między Komisją, państwami członkowskimi i sektorem prywatnym.
- (10) Aby przyspieszyć realizację tego celu, państwa członkowskie powinny zacieśnić współpracę i określić zestaw narzędzi na potrzeby europejskich ram tożsamości cyfrowej. Zestaw narzędzi powinien prowadzić do stworzenia architektury technicznej i ram odniesienia, zestawu wspólnych norm i technicznych dokumentów referencyjnych, a także najlepszych praktyk i wytycznych jako podstawy wdrożenia europejskich ram tożsamości cyfrowej. Aby zapewnić zharmonizowane podejście do tożsamości elektronicznej zgodnie z oczekiwaniami obywateli i przedsiębiorstw, w tym osób z niepełnosprawnościami, współpraca powinna rozpocząć się niezwłocznie – równoległe do procesu legislacyjnego, z pełnym jego poszanowaniem i zgodnie z jego wynikami.
- (11) Niniejsze zalecenie ustanawia zorganizowany proces współpracy między państwami członkowskimi, Komisją i, w stosownych przypadkach, podmiotami z sektora prywatnego w celu opracowania wspomnianego zestawu narzędzi.
- (12) Zestaw narzędzi powinien obejmować cztery przekrojowe obszary, a mianowicie dostarczanie i wymianę atrybutów tożsamości, funkcjonalność i bezpieczeństwo europejskich portfeli tożsamości cyfrowej, korzystanie z europejskiego portfela tożsamości cyfrowej, w tym z kojarzenia tożsamości, oraz zarządzanie. Powinien on spełniać wymogi określone we wniosku w sprawie europejskich ram tożsamości cyfrowej. Jeśli zaistnieje taka potrzeba, powinien być aktualizowany zgodnie z wynikami procesu legislacyjnego.
- (13) Współpraca między państwami członkowskimi jest niezbędna do wymiany najlepszych praktyk i opracowania wytycznych w obszarach, w których co prawda harmonizacja nie jest wymagana, ale dostosowanie praktyk ułatwiłoby wdrożenie europejskich ram tożsamości cyfrowej przez państwa członkowskie.
- (14) Na głównego partnera do rozmów przy wdrażaniu niniejszego zalecenia wyznacza się grupę ekspertów eIDAS.
- (15) Katalogi atrybutów i systemy poświadczenia atrybutów zostały już ustanowione w innych obszarach, np. na potrzeby systemu technicznego opartego na zasadzie jednorazowego przekazywania danych ustanowionego w ramach rozporządzenia w sprawie jednolitego portalu cyfrowego czy innych inicjatyw w zakresie wymiany danych na szczeblu europejskim. W celu zapewnienia interoperacyjności należy rozważyć dostosowanie i ponowne wykorzystanie wyników tych prac, biorąc również pod uwagę zasady europejskich ram interoperacyjności.
- (16) W stosownych przypadkach należy ponownie wykorzystać istniejące międzynarodowe i europejskie normy i specyfikacje techniczne, a w celu ułatwienia wdrażania, upowszechnienia i interoperacyjności należy przeprowadzić wzorcowe projekty pilotażowe oraz wdrożenia testowe ram europejskiego portfela tożsamości cyfrowej i powiązanych komponentów,

PRZYMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. CELE I DEFINICJE

- 1) Zaleca się, aby państwa członkowskie dążyły do opracowania zestawu narzędzi wspierających wdrażanie europejskich ram tożsamości cyfrowej w ścisłej koordynacji z Komisją oraz, w stosownych przypadkach, z innymi zainteresowanymi stronami z sektora publicznego i prywatnego. W szczególności państwom członkowskim zaleca się ścisłą współpracę na podstawie wniosku Komisji w celu określenia następujących elementów w ramach zestawu narzędzi:
 - a) architektury technicznej i ram odniesienia określających funkcjonowanie europejskich ram tożsamości cyfrowej zgodnie z rozporządzeniem eIDAS, z uwzględnieniem wniosku Komisji w sprawie europejskich ram tożsamości cyfrowej;

- b) wspólnych norm i specyfikacji technicznych zgodnie z pkt 3 ppkt 2;
 - c) wspólnych wytycznych i najlepszych praktyk w obszarach, w których dostosowanie praktyk przyczyni się do sprawnego funkcjonowania europejskich ram tożsamości cyfrowej zgodnie z pkt 3 ppkt 3 niniejszego zalecenia.
- 2) Do celów niniejszego zalecenia stosuje się definicje zawarte we wniosku Komisji w sprawie europejskich ram tożsamości cyfrowej.

2. PROCES OPRACOWYWANIA ZESTAWU NARZĘDZI

- 1) Zaleca się, aby państwa członkowskie wdrażały niniejsze zalecenie za pośrednictwem grupy ekspertów eIDAS. Zastosowanie ma ogólny regulamin wewnętrzny tej grupy ekspertów.
- 2) W stosownych przypadkach do udziału w konsultacjach i zaangażowania w ten proces zaproszone zostaną podmioty takie jak organy normalizacyjne, odpowiednie zainteresowane strony z sektora prywatnego i publicznego oraz eksperci zewnętrzni.
- 3) Przewiduje się następujący harmonogram wdrożenia niniejszego zalecenia:
- a) do września 2021 r.: porozumienie w sprawie procesu i procedur roboczych, rozpoczęcie procesu gromadzenia danych przez państwa członkowskie oraz omówienie zarysu architektury technicznej;
 - b) do grudnia 2021 r.: porozumienie w sprawie zarysu architektury technicznej;
 - c) do czerwca 2022 r.: określenie konkretnej architektury technicznej, konkretnych norm i dokumentów referencyjnych, a także konkretnych wytycznych i najlepszych praktyk w zakresie:
 - 1) dostarczania i wymiany atrybutów tożsamości;
 - 2) funkcjonalności i bezpieczeństwa europejskich portfeli tożsamości cyfrowej;
 - 3) korzystania z europejskich portfeli tożsamości cyfrowej, w tym z kojarzenia tożsamości;
 - 4) zarządzania;
 - d) do 30 września 2022 r.: porozumienie między państwami członkowskimi, w ścisłej współpracy z Komisją, w sprawie zestawu narzędzi wdrażania europejskich ram tożsamości cyfrowej, w tym kompleksowej architektury technicznej i ram odniesienia, wspólnych norm i technicznych dokumentów referencyjnych oraz wytycznych i najlepszych praktyk;
 - e) do 30 października 2022 r.: publikacja zestawu narzędzi przez Komisję.
- 4) Niezależnie od pkt 4 „Przegląd” zaleca się, aby państwa członkowskie i inne zainteresowane strony wdrożyły zestaw narzędzi po jego opublikowaniu w formie wdrożeń testowych i wzorcowych projektów pilotażowych.

3. WSPÓŁPRACA NA SZCZEBLU UNII W CELU OPRACOWANIA ZESTAWU NARZĘDZI WSPIERAJĄCYCH WDRAŻANIE EUROPEJSKICH RAM TOŻSAMOŚCI CYFROWEJ

Zawartość zestawu narzędzi

- 1) Aby ułatwić wdrażanie europejskich ram tożsamości cyfrowej, zaleca się, aby państwa członkowskie współpracowały w celu ustanowienia zestawu narzędzi obejmującego kompleksową architekturę techniczną i ramy odniesienia, zestaw wspólnych norm i technicznych dokumentów referencyjnych oraz zestaw wytycznych i opisów najlepszych praktyk. Zestaw narzędzi powinien obejmować swoim zakresem co najmniej wszystkie aspekty funkcjonalności europejskich portfeli tożsamości cyfrowej oraz kwalifikowanej usługi zaufania służącej poświadczaniu atrybutów, zgodnie z propozycją zawartą we wniosku Komisji w sprawie europejskich ram tożsamości cyfrowej. Jego zawartość powinna ewoluować równoległe z postęпами w dialogu i procesie przyjmowania europejskich ram tożsamości cyfrowej oraz powinna odzwierciedlać ich wyniki.

Wspólne normy i techniczne dokumenty referencyjne

- 2) Zaleca się, aby państwa członkowskie określiły wspólne normy i techniczne dokumenty referencyjne, w szczególności w następujących obszarach: funkcje europejskich portfeli tożsamości cyfrowej dla użytkownika, w tym podpisywanie przy pomocy kwalifikowanych podpisów elektronicznych, interfejsy i protokoły, poziom zaufania, zgłaszanie stron ufających i weryfikacja ich autentyczności, elektroniczne poświadczenie atrybutów, mechanizmy weryfikacji ważności elektronicznych poświadczeń atrybutów i danych identyfikujących osoby, certyfikacja, publikacja wykazu europejskich portfeli tożsamości cyfrowej, przekazywanie informacji o naruszeniach bezpieczeństwa, weryfikacja tożsamości i atrybutów przez dostawców kwalifikowanych usług zaufania w zakresie elektronicznych poświadczeń atrybutów, kojarzenie tożsamości, minimalny wykaz atrybutów z autentycznych źródeł, takich jak adresy, wiek, płeć, stan cywilny, skład rodziny, obywatelstwo, wykształcenie i kwalifikacje zawodowe, tytuły i licencje, inne zezwolenia oraz dane dotyczące płatności, katalog atrybutów i systemy poświadczania atrybutów oraz procedury weryfikacji na potrzeby kwalifikowanych elektronicznych poświadczeń atrybutów, współpraca i zarządzanie.

Wytuczne, najlepsze praktyki i współpraca

- 3) Zaleca się, aby państwa członkowskie określiły wytuczne i najlepsze praktyki, w szczególności w następujących obszarach: modele biznesowe i struktura opłat, weryfikacja atrybutów w oparciu o autentyczne źródła, w tym za pośrednictwem wyznaczonych pośredników.

4. PRZEGLĄD

Zaleca się, aby po przyjęciu wniosku ustawodawczego w sprawie europejskich ram tożsamości cyfrowej państwa członkowskie podjęły współpracę w celu aktualizacji rezultatów wynikających z niniejszego zalecenia, aby uwzględnić ostateczne brzmienie odpowiedniego aktu prawnego.

Sporządzono w Brukseli dnia 3 czerwca 2021 r.

W imieniu Komisji
Thierry BRETON
Członek Komisji
